

Kommunens vedtak påklages – hvordan håndtere dette?

Digital møteplass – 21.02.2025

Trine Gevingås

Landbruksavdelingen

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

21.02.2025

Hva innebærer klagebehandling, og hvorfor har vi dette systemet?

Kommunen vedtar – Statsforvalteren behandler klage på kommunens vedtak

En rettssikkerhetsgaranti for den private parten som beskyttes mot feil fra myndighetene

- Klagebehandling i forvaltningen er relativt enkelt og billig, særlig sammenlignet med domstolsbehandling

Kun to instanser

- Kan be om at organ overordnet klageinstansen omgjør, men har ikke krav på slik behandling
- Sivilombudet kan uttale seg, men ikke fatte egne vedtak i en sak

Hvordan forholder
Statsforvalteren seg til
kommunens vedtak
når klagesaken
kommer til avgjørelse?

«stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved
prøving av det frie skjønnet» - § 34 andre ledd i
forvaltningsloven

Hva er egentlig fritt skjønn, er det et hvert skjønn vi utøver?

- Tolking av begreper i lov og forskrift = **lovbundet skjønn**
 - «vanlig jordbruksproduksjon» PT-forskriften § 2
 - «vern av arealressursene» jordloven § 12
- Når lovgiver har gitt forvaltningen et valg i forhold til resultat = **fritt skjønn**
 - «Konsesjon etter loven kan gis på slike vilkår som i hvert enkelt tilfelle finnes påkrevd av hensyn til de formål som oven skal fremme» konsesjonsloven § 11

Noe større skjønnsmessig handlingsrom i saker etter jord-
og konsesjonsloven sammenlignet med
tilskuddsforvaltningen

Kommunens handlingsrom – tilskuddsregelverket vs. jord- og konsesjonsloven

- Det skjønnrettslige som reglene i jord- og konsesjonsloven åpner for, gir kommunen en viss adgang til å tilpasse virkemiddelbruken etter egne muligheter og utfordringer.
- Når kommunene forvalter statlige tilskudds-, stønads- og garantiordninger på vegne av staten og etter delegert myndighet, har de ikke den samme selvstendige myndigheten som de ellers har. Forvaltningen av slike midler er underlagt statlig styringsrett, og kommunene kan ikke utøve lokalpolitisk skjønn i samme grad.

Avgrensning:
ikke enhver
klage, klage
på
enkeltvedtak

- Forvaltningsloven § 33 inneholder regler om de oppgaver kommunen har når et **vedtak** påklages
- Kort fortalt: kommunens klagebehandling innebærer at det opprinnelige vedtaket må vurderes i lys av argumentene i klagen
- Omfanget av forberedelsene kan variere fra sak til sak
 - Mengden argumenter i klagen kan variere
 - Politisk eller administrativ behandling av klagen?
 - Er saken godt vurdert i første runde?

Hvordan skal en klage fremsettes? § 32.

- Skal være skriftlig og underskrevet
- Muntlig henvendelse som må forstås som klage skriftliggjøres etter veiledning
 - Et utslag av den alminnelige veiledningsplikten i § 11.
- Ingen krav til omfattende begrunnelse, men må nevne hva det klages over og hva som er ønsket utfall av klagen
- Kommunen kan be om en nærmere begrunnelse for klagen og innhente opplysninger vi trenger for å ta stilling til klagen - sett en frist for svar.

Hvem kan klage på et vedtak? § 28, første ledd

- Den som er ***part i saken***, som oftest en privatperson eller et foretak
 - Den som vedtaket retter seg mot, den som opplever at vedtaket får eller kan faktiske, praktiske virkninger, direkte gjelder vedkommendes rettigheter
 - Typisk: den som har søkt om noe
 - Naboer, arvinger.. må ha en reell, direkte interesse i utfallet
- ***..eller andre med rettslig klageinteresse i saken***
 - Se konsesjonsrundskrivet, M-1/2021 pkt. 8.3 om nabo med interesse for konsesjonseiendommen som tilleggsareal
 - Organisasjoner, foreninger
 - Pbl. § 1-9: berørt statlig organ kan påklage vedtak som direkte berører vedkommendes myndighetsområde

Klagefristen må overholdes, §§ 29 - 31

- Klagefristen er tre uker
 - Fristen regnes fra vedtaket har kommet fram til parten
 - For den som ikke har fått tilsendt vedtaket, løper fristen fra når vedkommende burde skaffet seg kjennskap. Ved vedtak som går ut på å tilstå noen en rettighet, skal klagefristen løpe ut tre måneder etter vedtaket
- Hva når klagen kommer for sent?
 - Kan likevel behandle klagen dersom ingen kan lastes for fristoversittelsen
 - Det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd
 - Det skal legges vekt på om endring av vedtaket kan føre til skade eller ulempe for andre
 - Klagen kan IKKE behandles dersom det har gått mer enn ett år siden vedtaket ble truffet

Selve behandlingen av klagen - § 33

- Saksbehandlingsreglene som gjelder for vedtak gjelder også ved behandling av en klage
 - Utredningsplikt, begrunnelse, underretning om vedtaket etc.
- Eventuelle motparter skal varsles og få frist for uttalelse
- Kommunen må foreta de undersøkelsene som klagen gir grunn til
 - Ansvaret for at saken er skikkelig opplyst og utredet ligger hos klageinstansen, men kommunen kan pålegges å framskaffe opplysninger jf. § 33 siste ledd.
- Vurdere argumentene i klagen
 - Særlig der kommunen er nærmest til å ha kunnskap
 - f.eks. påstand om usaklig forskjellsbehandling
- Evt. legge til rette for politisk behandling

Resultatet av kommunens klagebehandling

Når må klagen avvises?

-
- Dersom vilkårene for behandling ikke er oppfylte
 - klagefristen oversittet
 - den som har klaget er ikke part eller har ikke rettslig klageinteresse
 - Avvisning er et vedtak som kan påklages, § 2 tredje ledd i forvaltningsloven

Kommunen
kan ta klagen
helt eller
delvis til
følge

- Dersom klagen er begrunnet
 - Bør brukes med varsomhet, det opprinnelige vedtak åpenbart er galt eller uheldig.
 - Kan ikke endre det tidligere vedtaket til skade for den som har klaget.
 - Evt. omgjøring på grunn av ugyldighet – fvl. § 35 c
 - Kan endre vedtaket i samsvar med klagen

Kommunen kan ta klagen helt eller delvis til følge, forts.

- Hvis klageren får fullt medhold i sin klage, fatter kommunen nytt vedtak og klageren/part i saken informeres om at saken avsluttes.
- Hvis klagen tas delvis til følge, fatter kommunen et nytt vedtak og spør klageren om han opprettholder klagen.
 - Dersom nei, saken avsluttes
 - Dersom ja, saken oversendes Statsforvalteren/klageinstansen

Kommunen står fast på opprinnelig vedtak

- Saken oversendes Statsforvalteren
 - Saken må forberedes, og i det ligger det at klageinstansen skal settes i stand til å vurdere klagen og konkludere om kommunens vedtak er riktig.
 - Det kan variere fra sak til sak hvor mye man må skrive og vurdere
 - Bør kommentere argumentene i klagen
 - Vurdere om det er grunn til å hente inn flere opplysninger
 - Alle saksdokumentene skal være med i oversendelsen til klageinstansen

Hva med ny søknad i
samme sak?

Avvise eller behandle?

Særlig aktuelt i saker etter
jordloven?

- Rundskriv M-2/2021 pkt. 2.3: En part vil normalt ha anledning til å søke på nytt og få sin sak realitetsbehandlet, selv om saken er avgjort tidligere. Dette gjelder også om det er gått kort tid siden saken ble behandlet, eller det ikke foreligger nye faktiske omstendigheter. I slike tilfeller kan den fornyede behandlingen skje relativt enkelt, f.eks. ved å vise til tidligere behandling i saken. Dersom kommunen har myndighet til å avgjøre, kan kommunen også avgjøre den nye saken selv om den tidligere er avgjort av overordnet organ. Dette gjelder saker der det kun er én interessert privat part. Der det er flere interessenter, kan det være begrensninger i forvaltningens kompetanse til senere å komme til et annet resultat.

Oppsummert, gangen i behandlingen av en klage

1. Er klagefristen overholdt?

Hvis nei: klagen avvises, avvisningsvedtaket kan påklages

2. Er klagen framsatt av en klageberettiget person?

Hvis nei: klagen avvises, avvisningsvedtaket kan påklages

3. Det ligger an til realitetsbehandling av klagen

- 3.1. Klagen kan tas helt eller delvis til følge.
- Nytt vedtak som kan påklages.
- 3.2. Kommunen holder fast ved opprinnelig vedtak.
- Saken oversendes Statsforvalteren for klagebehandling.